

Vergaderjaar 2008–2009

31 371

Kredietcrisis

Nr. 11

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 september 2008

Naar aanleiding van de gebeurtenissen van het afgelopen weekeinde rondom Fortis wil ik de Tweede Kamer hier nader over informeren.

Aanleiding

Het afgelopen jaar, en de afgelopen weken in het bijzonder, heeft het aandeel van Fortis sterk onder druk gestaan op de beurs, mede als gevolg van de bredere problemen op dit moment binnen de financiële sector. Dat is een ontwikkeling geweest die ik nauwlettend in de gaten heb gehouden en waar ik intensief contact over heb gehouden, onder meer met de minister-president en met de president van De Nederlandsche Bank. Wij hebben in deze contacten analyses gemaakt van de situatie en gepraat over scenario's waarbij we rekening hielden met alle mogelijke uitkomsten.

Eind vorige week is op de beurs duidelijk geworden dat het vertrouwen in Fortis steeds verder onder druk kwam te staan. Dit probleem moest worden opgelost. Een faillissement van Fortis zou onevenredige schade hebben toegebracht aan het Nederlandse financiële stelsel en daarmee ook de Nederlandse economie als geheel. Fortis is immers een systeemrelevante bank. Dit betekent dat zij een sleutelrol speelt in het Nederlandse financiële stelsel – ernstige problemen bij haar kunnen overslaan naar de rest van het financiële stelsel en de overige banken ook in gevaar brengen.

Op dit moment is Fortis, door middel van haar belang in RFS Holdings, mede-eigenaar van ABN AMRO. In het licht van het belang van Fortis in ABN AMRO en de algehele onzekerheden op de markt zouden ernstige problemen bij Fortis – bijvoorbeeld op het vlak van liquiditeit – in de huidige omstandigheden ook kunnen zijn overgeslagen op ABN AMRO, die dan eveneens in rechtstreeks gevaar zou worden gebracht. Ook ABN AMRO is een systeemrelevante bank.

Voorkomen moest worden dat de belangen van spaarders en klanten van Fortis of ABN AMRO in gevaar zouden komen. Veel Nederlanders, consumenten en bedrijven, bankieren bij Fortis en ABN AMRO. Met het oog op die belangen en bovengenoemd systeemrisico konden en wilden wij ons niet afzijdig houden.

Er is gesproken over verschillende manieren waarop er weer rust in deze situatie zou kunnen worden gebracht. Gedurende het weekeinde bleek daarbij ook dat er op heel korte termijn geen solide private oplossing voorhanden was in de vorm van een overname door een strategische partner. Daarbij speelde ook een grote rol dat een faillissement van Fortis mondiale gevolgen zou kunnen hebben op de toch al zeer zorgelijke situatie op de financiële markten. De president van de Europese Centrale Bank heeft dit onder meer onder de aandacht gebracht.

In overleg met alle betrokkenen, waaronder de minister-president, ben ik tot de conclusie gekomen dat overheidsingrijpen op dit moment de enige manier was om dat zo belangrijke vertrouwen te herstellen. Er is immers door de kredietcrisis een buitengewone situatie ontstaan. En in een dergelijke buitengewone situatie moeten alle middelen worden overwogen, die een bijdrage kunnen leveren aan het ondersteunen en herstellen van het vertrouwen in Fortis.

Investering in Fortis

In overleg met de minister-president, mijn Belgische en Luxemburgse ambtsgenoten, De Nederlandsche Bank, de Belgische en Luxemburgse toezichthouders en met het bestuur van Fortis is gekozen voor de volgende oplossing.

Besloten is dat België, Luxemburg en Nederland samen € 11,2 miljard investeren in Fortis. Zie voor een vereenvoudigd overzicht van de structuur van Fortis de bijlage bij deze brief.¹ De Nederlandse regering investeert € 4 miljard in Fortis Bank Nederland (Holding) N.V. Zij verwerft daarmee een staatsdeelneming van 49 procent in Fortis Bank Nederland (Holding) N.V. De Belgische regering investeert € 4,7 miljard in Fortis Bank S.A./N.V., en de Luxemburgse regering investeert € 2,5 miljard in Fortis Banque Luxembourg S.A. (via een verplicht converteerbare lening). Zowel België als Luxemburg verwerft ook een belang van 49 procent in Fortis Bank S.A./N.V. respectievelijk (na conversie) Fortis Banque Luxembourg S.A.

Ik zal u de technische uitwerking hiervan zo spoedig mogelijk toesturen.

De deelneming van Nederland ziet niet op ABN AMRO. Fortis heeft aangekondigd haar belang in ABN AMRO te zullen verkopen, met uitzondering van ABN AMRO Asset Management (dit onderdeel van ABN AMRO is namelijk al geïntegreerd in Fortis). Over de voorgenomen verkoop van ABN AMRO kan ik op dit moment niets zeggen. Hoe dan ook zullen De Nederlandsche Bank en ik het verkoopproces zeer nauw in de gaten houden. Ik zal er bij alle betrokken partijen op aandringen dat rekening wordt gehouden met de belangen van werknemers en klanten van ABN AMRO.

Tot slot is afgesproken dat Maurice Lippens, voorzitter van de Raad van Bestuur van Fortis, terugtreedt.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Voorhangprocedure

De deelneming is in mijn ogen van tijdelijke aard aangezien het publiek belang primair ligt in het ondersteunen en herstellen van het vertrouwen in Fortis. De vormgeving van de transactie zal in de aankomende periode nader uitgewerkt worden. Op grond van artikel 34 lid 5 van de Comptabiliteitswet had het voornemen tot deze transactie bij de Staten-Generaal moeten worden voorgehangen. U zult begrijpen dat gegeven het spoedeisende karakter van deze transactie deze procedure in dit geval niet gevolgd kon worden.

Budgettair

De budgettaire verwerking van deze uitgave zal plaatsvinden op de IXB begroting bij het eerstvolgende budgettaire verwerkingsmoment. Dit zal bij de Najaarsnota gebeuren (tweede suppletoire begroting 2008). Het 49 procent-belang in Fortis Bank Nederland (Holding) N.V. leidt tot een eenmalige EMU-saldo-neutrale uitgave van 4 mld.

De minister van Financiën,
W. J. Bos